

MITES OLLEGENDES DE SANT CUGAT BRUIXES SANT CUGAT ENQUES

a PRINCIPIS DE SEGLE, AL POBLE DE sant cugat, la gent senzillà creia realment en bruixes o en mals esperits. La bruixa obrava de manera extraordinària, servint-se de la superstició i l'ençany. Tenia art i pacte amb el diable. La gent de bona fe així ho creia i recorria, sovint, a signes d'empremta religiosa per combatre-les.

a sant cugat, com a tots els pobles del país, hi havia gent, molta gent, que creia en bruixes i no sempre eren personatges irrealistes que s'evidenciaven només pels seus fets, sinó que de vegades eren dones de carn i ossos, veïnes del poble que, potser pel seu mal caràcter o pel seu aspecte poc curós o estrofolari, es carregaven amb aquesta atribució. La major part dels fets ocorreguts avui ens semblen tan summament puerils que sembla estrany que hagin estat reals, i més aviat ens enceten el riure sota el nas.

a sant cugat hi havia un matrimoni que a ell li deien el criat i a ella llucieta. tothom sabia que creien cegament en bruixes i, encara més, que hi tenien certa relació. al carrer sabadell vivia un home que tenia un matxo i un mosso que li menava el carro. un matí, com cada dia, va treure el matxo de l'estable, situat dintre la casa, i en anar a traspasar el portal per sortir a l'eixida, el matxo s'aturà; el mosso prou l'estirava perquè sortís però no hi havia res a fer, el matxo romanía parat davant el portal.

tranquil·lament, li va fer donar una volta per dintre la casa, però, quan tornava a ser davant la porta, es tornà a parar; ho intentà altres vegades i sempre el mateix, no volia traspasar el portal. llavors cridà l'amo, qui ho provà i va obtenir el mateix resultat. aquest, intrigat, preguntà al mosso qui havia trobat el dia abans en tornar de l'hort de la torre negra. el mosso, fent

memòria, anomenà un parell de pagesos del poble (el criat i la llucieta) que havia trobat a l'era dels monjos. l'amo, llavors, ja ho va veure clar; anà tot seguit a trobar el criat acusant-lo d'haver-li encordat el matxo i exigint-li, furios, que li traqués l'embruixament. el criat, esporuguit, li va dir que no tenia poder per fer-ho i el va adreçar a un home de cerdanyola que, amb els seus remeis, cürava embruixaments. de retorn, l'amo va poder treure tranquil·lament el matxo de l'estable. la bruixa més destacada de sant cugat, però, fou una que vivia al carrer plana de l'hospital. quan venia una tempesta remorosa de trons allargassats, o bé

secs i espaordidors i amb un zigzaguejar de llámpecs que il·luminaven fins a l'enlluernament, sempre s'entreveia, cavalcant la nuvolada, la bruixa de la plana de l'hospital que dirigia la tempesta i la feia descarregar on li semblava. un dia es va veure venir una d'aquestes tempestes. la més tenebrosa que s'havia vist mai, i ella, la bruixa, també anava al capdavant, el campaner, que ho va veure a temps, cuità a brandar la campana d'alarma. la nuvolada es va parar. la bruixa prou deia "endavant!! endavant!!", però la nuvolada restava immobilitzada pel so de la

EL GRAPAT

campana més important del nostre campanar. Llavors la bruixa manà que es descarregués la tempesta allà mateix on es trobava, i a Sabadell va caure el xàfec més important que ningú hagi vist mai.

Ja veieu com les històries de bruixes són com un conte a la vora del foc, però la gent d'abans, molta gent, creia que eren reals.

La història següent ens parla d'unes quantes dones que vivien pel cantó del carrer de l'Arpa i la carretera de Cerdanyola i que treballaven a Rubí en una fàbrica que en deien el vapor. Anaven i tornaven a peu, plegaven a les sis de la tarda i bona part de l'any arribaven a Sant Cugat que ja era ben fosc. Un dia, quan passaven el tros de carretera de sota el campanar del monestir, els va sortir una cabra negra esbojarrada, saltant i fent cabrioles per sobre els terraplens que hi havia llavors a la part baixa de la carretera. Les dones es van espantar molt. L'endemà i cada dia els sortia, en aquest mateix indret, la cabra endimoniada. Per fi, els seus marits es decidiren a esperar-les, ben amagats i proveïts d'una bona vara. Quan arribaren les dones, saltà la cabra i els homes l'empaitaren garrotejant-

La fins que li trencaren una cama. finalment, es perdé ranquejant en la foscor de la nit. L'endemà, més d'un va quedar sorprès de veure la bruixa de la plana de l'hospital amb una cama trencada.

En aquest apartat d'històries referides al món de les bruixes, no podem deixar de banda el sistema que utilitzava el xic tortosa per treure les bruixes o els mals esperits de casa. necessitava gent que l'ajudés, un bon garrot i un grapat de candel·les beneïdes. si la casa embruixada tenia planta baixa i pis, començava per dalt, entrava en una habitació armat amb l'esmentat garrot i començava a etzibar garrotades a l'aire a tort i a dret de tal manera que no deixava ni un sol espai de l'habitació on no hagués brunzit l'estaca. quan considerava que l'habitació havia quedat neta, deixava a la porta un dels seus ajudants amb una candela encesa per evitar que cap esperit malèfic pogués tornar a entrar-hi. i així ho anava fent amb totes les habitacions, continuava escales avall i anava escombrañt a garrotades tota la casa, i vinga encendre candel·les per conservar la feina feta. anava estrenyent el cercle de l'enemic invisible cap al punt final de la llar de foc i allà acafava,

en un grapat, totes les candel·les enceses i empenyia amb elles tota la malastrugança de la casa xemeneia amunt, tot cridant: "a fora maleïdes bruixes, a fora!!", i la casa quedava neta. això, per a ells, amb tota seguretat no era captivació, era una necessitat que els creava la ignorància, la superstició, el món que anaven cabde llant amb els fets que, per a ells, no tenien una clara explicació.

finalment, explicarem la història d'un personatge santcugatenc que fàcilment se sentia cohibit pels poders opressors dels mals esperits i que cada any esperava la nit de Nadal per deslliurar-se'n. ho feia amb l'ajut d'un amic seu. a la mitjanit del dia de Nadal es despullava completament i entregava la roba al seu amic que sortia a fora, la penjava darrere el carro i així que les campanes començaven a repicar a festa, ell garrotejava la roba penjada pel seu amic fins que se'n cansava o fins que les campanes deixaven de tocar. el nostre personatge es tornava a vestir i diu que es quedava tan tranquil i descansat.

històries explicades per l'eugenj canas
transcrites per rogelj pedró